

Formarea Franței

La început nesemnificativi, regii Franței au creat treptat o monarhie națională puternică. Principalul obstacol în calea expansiunii au fost teritoriile deținute de regii Angliei, care au fost disputate timp de mai multe secole.

În secolul IX s-a destrămat marele imperiu al lui Charlemagne din nordul Europei. O parte din acesta, ținutul francilor din vest – Franța – a devenit un regat condus de Carolingieni, o

ramură a dinastiei lui Charlemagne. Însă dinastia și-a pierdut puterea iar autoritatea regală s-a prăbușit în cele din urmă. Când ultimul carolingian a murit, iar Hugues Capet a fost numit rege în 987, puterea sa era limitată la zona Île de France, o regiune restrânsă în jurul orașelor Paris și Orléans. Supușii lui Hugues, în special ducii de Normandia, controlau de fapt teritorii mai întinse și dețineau o putere mai mare decât a regelui.

Capetienii

Primii capetieni au supraviețuit cu greu, deși până în 1328 dinastia lor ar fi trebuit să domnească asupra unui regat mult mai mare. Pe lângă poziția centrală a regiunii Île de France, capetienii au avut norocul de a avea viață lungă, astfel încât politica lor a putut fi exerci-

tată fără întreruperi perioade lungi de timp. Mai mult, fiecare rege capetian își încorona propriul fiu în timpul vieții, o mișcare înțeleaptă care elimina alți pretendenți la tron.

În lumea medievală izolată, popularitatea regelui avea importanță majoră însă, inevitabil, nu toți capetienii au fost conducători străluciți. Totuși, la sfârșitul secolului XI și începutul secolului XII, domeniul regal (regiuni controlate în mod mai mult sau mai puțin direct de rege) s-a mărit treptat.

Sub conducerea regelui Ludovic al VII-lea (1108-37), baronii de pe domeniu au fost "îmblânziți" iar oamenii de condiție umilă, loiali regelui le-au fost oferite funcții politice importante în stat. Conducătorul acestora era Suger, stareț de la St. Denis, celebru și pentru mănăstirea sa, prima construită în stil gotic.

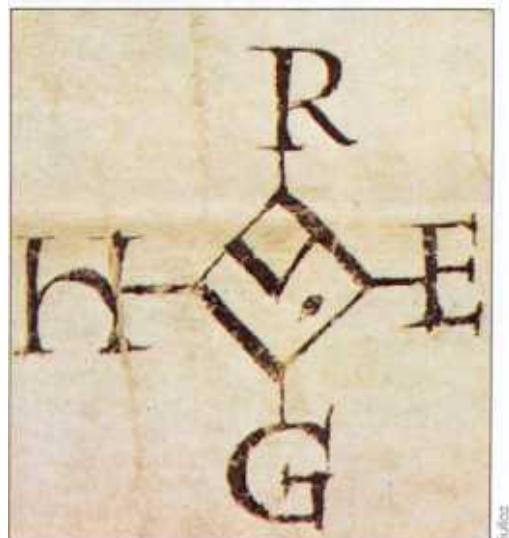

Sonia Halliday

▶ Acest detaliu de pe o fereastră pictată în biserica St Denis, Paris, îl reprezintă pe Suger (1081-1151), consilierul principal al lui Ludovic al VI-lea și al lui Ludovic al VII-lea. St Denis a fost prima biserică construită în totalitate în noul stil gotic.

▶ Filip al II-lea a fost fondatorul puterii regale franceze. El a mărit teritoriile domeniului regal, pe seama imperiului Angevin, și i-a dublat veniturile. În acest manuscris, Filip este prezentat judecându-i pe eretici. Regele francez nu a luat parte la cruciadele organizate împotriva ereticilor albigenzi, dar și-a încurajat vasalii să facă acest lucru.

▶ Monograma lui Hugues Capet, rege al Franței între 987-996. El a fondat dinastia Capetienilor, care urma să domnească în Franța până în 1328.

Între timp, situația politică din Franța fusese complicată de William, duce de Normandia, care cucerise Anglia în 1066. Ducii Normandiei au continuat să aducă omagii regilor Franței în schimbul regiunilor franceze, însă faptul că dețineau un regat separat îi făcea posibili adversari. Ducii au devenit și mai puternici când alianțele matrimoniale au creat un "imperiu Angevin", în care Henric al II-lea a devenit rege al Angliei, și stăpân peste Normandia, Anjou, Aquitania și regiunile care însumau mai mult de jumătate din teritoriul Franței.

Realistul încăpățânat

Unul dintre cei mai renumiți capețieni, Filip al II-lea (1180-1223), s-a angajat să rezolve situația. Cunoscut mai târziu sub numele de Filip Augustus, s-a urcat pe tron la 15 ani și în curând s-a arătat încăpățânat, dar realist. Aliindu-se cu Henric al II-lea în scopul înfrângerii altor dușmani, el i-a încurajat pe fiii lui Henric să se revolte, profitând apoi de pe urma slăbiciunii Angevinilor.

Filip a fost incapabil să acționeze împotriva succesorului imediat al lui Henric, regele războinic Richard I, însă, în timpul domniei lui John (1199-1216), el s-a folosit inteligent de faptul că succesiunea lui John era contestată de Arthur de Brittany. Folosindu-se de statutul de suveran al lui John pentru a provoca un conflict, Filip a declarat pierdute pământurile acestuia, iar între 1202-04 a încercat să cucerească Normandia, Anjou și celelalte posesiuni din nord ale lui John. Înfrângerea lui John în lupta de la Bouvines, din 1214, a făcut ca aceste regiuni să fie pierdute pentru totdeauna.

Pentru a-și consolida câștigurile teritoriale, Filip i-a lăsat pe Simon de Montfort și pe baronii francezi din nord să răspundă chemării Papei la o cruciadă religioasă. Aceasta nu era îndreptată împotriva Islamului, ci împotriva catarilor, sau albigenzilor – o sectă neortodoxă răspândită în regiunea sudică, izolată, Provence. Mânați de credință și lăcomie, baronii i-au înăbușit în sânge pe catari, și o dată cu ei și cultura provençală, Provence fiind în curând înglobată în regatul Franței.

În secolul XIII Franța a devenit centrul cultural al Europei, celebră pentru teologii și scriitorii săi, și pentru marile catedrale de la Chartres, Reims și Amiens. Ludovic al IX-lea (1226-70), canonizat (trecut în rândul sfinților) în 1297, a fost considerat regele medieval ideal și a fost acceptat de monarhii vremurilor ca mediator la conflictele dintre ei. Însă, deși a fost un cruciat înfocat, principala lui preocupare, ca și predecesorilor săi, a fost supremația regală a Franței.

Filip cel Drept

Nepotul lui Ludovic, Filip al IV-lea (1285-1314), cunoscut ca Filip cel Drept, a avut un caracter foarte diferit, cu ambiții înalte și puține scrupule. A reluat conflictul cu regii Angliei, dar în cele din urmă nu a reușit să conștie posesiunile lui Edward I din sud-vestul Franței. De asemenea, Filip nu a reușit să pătrundă în Flandra, nordul Franței; și, de fapt, victoria flamandă de la Courtrai din 1302 a demonstrat că cavaleria feudală nu mai era forța irezistibilă de odinioară. Totuși, triumful lui Filip asupra celui mai înverșunat dintre toți papii Evului Mediu, papa Bonifaciu al VIII-lea, a dus la apariția statului național.

Din mai multe motive, biserica franceză a devenit supusă autorității regale, iar la acest lucru a contribuit alegerea unui papă francez, Clement al V-lea. Filip încerca să-și acopere cheltuielile politicii sale expansioniste costisitoare, asediindu-i pe evrei și ordinul înstărit al cavalerilor Templier. Aceștia au fost siliți să mărturisească crime blasfematoare, oferind un motiv pentru abolirea acestui ordin cavaleresc.

Ultimul din linia directă a Capețienilor, Carol al IV-lea (1322-28), a fost urmat la tron de primul Valois, Filip al VI-lea (1328-50), care a moștenit o monarhie puternică, dar nu stăpâna Bretania, Flandra și regiunea sud-vestică aflată sub dominația englezilor. De asemenea, deși s-a atins un anumit grad de unitate, câțiva membri ai familiei regale, în special ducii de Burgundia, erau deosebit de puternici. Însă, o dată cu izbucnirea Războiului de 100 de Ani, situația avea să se schimbe.

DATE IMPORTANTE

Hugues devine primul rege capețian

Ducele de Normandia devine rege al Angliei

1154

"Imperiul Angevin" al lui Henric al II-

1202-04

Filip al II-lea cucerește Normandia și Anjou

1214

Lupta de la Bouvines

1208-26

Cuciadele albigenze

Domnia lui Ludovic al IX-lea

1294-98

Război între Filip al IV-lea și Edward I al Angliei

1296-1303

Filip al IV-lea în conflict cu Bonifaciu al VIII-lea

1302

Lupta de la Courtrai

1305

Clement al V-lea devine papă

Evreii sunt asediați și expulzați; templierii persecutați (ordinul desființat în 1312)

Sfârșitul dinastiei Capețienilor

1337

Izbucnirea Războiului de 100 de Ani

▲ Ludovic al IX-lea a câștigat respectul bisericii prin pietate și faptele lui bune, în timp ce cavalerii săi îi admirau entuziasmul față de cruciade, iar supușii săi îi laudau administrarea imparțială a justiției.

● Plecarea lui Ludovic al IX-lea în cruciadă, în 1254. Ludovic și o mare parte din armata sa au murit de ciumă când asediau Tunisul, în timpul cruciadei din 1270.